

Weinig hard bewijs voor effectiviteit van psychologische interventies als alternatief voor antipsychotische medicatie bij mensen met een acute, niet-affectieve psychose

Al meer dan 60 jaar geeft men de voorkeur aan antipsychotische medicatie voor de behandeling van (acute symptomen) van psychotische stoornissen. In honderden RCT's is aangetoond dat antipsychotica effectief zijn bij het terugdringen van positieve symptomen en het verminderen van terugval. Maar antipsychotica hebben vaak ernstige bijwerkingen zoals bewegingsstoornissen (tardieve dyskinesie) en/of gewichtstoename en metabole stoornissen en ze zijn schadelijk voor het cardiovasculaire systeem. Ongeveer 20% van de mensen die een eerste niet-affectieve psychotische episode doormaakt krijgt daarna nooit meer een psychose, waardoor deze groep niet langdurig antipsychotica nodig heeft. In deze Engelse persoonlijke visie wordt een overzicht gegeven van de evidentie van vijf niet-farmacologische, psychologische behandelingen als alternatief voor antipsychotica. Het gaat om: psychoanalytische psychotherapie; het Soteria-project; de Open Dialogue-therapie; gemengde psychosociale interventies en Cognitieve GedragsTherapie bij psychose (CGTp). Van de psychoanalytische psychotherapie zijn enkele RCT's met een paar honderd deelnemers in de jaren 1970 en 1980 uitgevoerd. Deze interventie blijkt geen voordelen op te leveren en zou hoogstens samen met antipsychotica aangeboden kunnen worden. Het Soteria project kwam voort uit de antipsychiatrie in de jaren 1970 en poogde het gebruik van antipsychotica geheel te vermijden. De kwaliteit van de studies die effecten hiervan hebben onderzocht zijn van geringe kwaliteit. De deelnemers kregen wel minder antipsychotica. De Open Dialogue therapie is in Finland ontwikkeld en poogt mensen met een psychose zoveel mogelijk in het eigen sociale systeem thuis te behandelen. Dit is wel veelbelovend maar er zijn nog te weinig RCT's over de effecten van deze interventie. Met betrekking tot CGTp zijn er vijf RCT's redelijk recent uitgevoerd waarbij CGTp als alternatief voor antipsychotica werd aangeboden. De RCT's waren klein en de uitkomsten zijn niet eenduidig. Deze interventie zou samen met antipsychotica kunnen worden aangeboden. Maar de evidentie voor CGTp als alternatief voor antipsychotica is zwak.

Jauhar S, Lawrie SM. (2022). What is the evidence for antipsychotic medication and alternative psychosocial interventions for people with acute, non-affective psychosis? Lancet Psychiatry. 2022 Mar;9(3):253-260. Epub 2022 Feb 1.